

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 491/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 To 9/2020 z 15. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. mája 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 To 9/2020 z 15. apríla 2021 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. BB-3T 22/2014 z 15. októbra 2014 odsúdený pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Špecializovaný trestný súd vychádzal pri odsúdení sťažovateľa z inej právnej kvalifikácie skutku, než vyplývala z prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) podanej obžaloby, v ktorej bol skutok právne kvalifikovaný ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2 Trestného zákona. Najvyšší súd na odvolanie sťažovateľa, ako aj prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry rozsudkom č. k. 5 To 1/2015 z 24. septembra 2015 zrušil rozsudok

špecializovaného trestného súdu č. k. BB-3T 22/2014 z 15. októbra 2014 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Špecializovaný trestný súd, vychádzajúc z právneho posúdenia veci najvyšším súdom ako súdom odvolacím, rozsudkom č. k. BB-3T 22/2014 z 19. januára 2016 uznal sťažovateľa vinným zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2 Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľovi bol uložený zároveň aj peňažný trest vo výške 2 000 eur s náhradným trestom odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov pre prípad jeho neuhradenia a trest zákazu činnosti – výkonu zamestnania, povolania alebo funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej moci po dobu 5 rokov. Najvyšší súd uznesením č. k. 5 To 4/2016 z 12. januára 2017 zamietol sťažovateľom podané odvolanie (podané len v jeho prospech) proti rozsudku špecializovaného trestného súdu č. k. BB-3T 22/2014 z 19. januára 2016 postupom podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ako nedôvodné. Najvyšší súd na dovolanie sťažovateľa rozsudkom č. k. 1 TdoV 13/2017 z 15. júna 2020 zrušil uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 To 4/2016 z 12. januára 2017, ktorým bolo zamietnuté ako nedôvodné odvolanie len sťažovateľa proti rozsudku špecializovaného trestného súdu č. k. BB-3T 22/2014 z 19. januára 2016, z dôvodu naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v dôsledku porušenia § 319 Trestného poriadku, § 128 ods. 1 a § 329 ods. 2 Trestného zákona, a to v neprospech sťažovateľa. V ďalšom najvyšší súd rozsudkom č. k. 5 To 9/2020 z 15. apríla 2021 zrušil rozsudok špecializovaného trestného súdu č. k. BB-3T 22/2014 z 19. januára 2016 v celom rozsahu a sám vo veci rozhodol tak, že sťažovateľa uznal vinným zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona a sťažovateľovi uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň sťažovateľovi uložil peňažný trest vo výške 2 000 eur a trest zákazu činnosti vo výmere 5 rokov. Medzitým bol sťažovateľ uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 9PP 95/2019 z 23. decembra 2019 podmienečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody s určením skúšobnej doby vo výmere 4 rokov a nariadením kontroly elektronickými prostriedkami, ktorá bola ukončená uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 9 PP 95/2019 zo 4. júna 2019 vrátane zrušenia zákazu vycestovania do zahraničia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nesúhlasí s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 5 To 9/2020 z 15. apríla 2021 predovšetkým z dôvodu porušenia zákazu *reformatio in peius*. Sťažovateľ zhodne s najvyšším súdom poukazuje na to, že „*priamo z verejného zasadnutia nastúpil zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 26 dní, keďže vzhľadom na absenciu zákonných podmienok podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. odvolací senát nemohol trest upraviť pod dolnú hranicu.*“. Sťažovateľ v postupe najvyššieho súdu v odvolacom konaní videl viaceré pochybnosti, ktorých výsledkom je nielen porušenie zákazu zmeny k horšiemu, ale aj arbitrárnosť tej časti napadnutého rozsudku, v ktorej bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody a ďalšie tresty bez právne relevantného a ústavne konformného vysvetlenia. Sťažovateľ v prvom rade poukazuje na to, že dovolacie konanie, v ktorom bol úspešný a v ktorom najvyšší súd videl viaceré porušenia zákona (§ 319 Trestného poriadku, § 128 ods. 1 a § 329 ods. 2 Trestného zákona v jeho neprospech)

v postupe najvyššieho súdu v odvolacom konaní, bolo iniciované len ním samotným, teda že tento opravný prostriedok využil len on sám. Dôsledkom porušenia zákona v postupe odvolacieho súdu bolo nielen zrušenie odvolacieho rozhodnutia, ale aj vyslovenie jasného právneho názoru najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho k otázke právnej kvalifikácie skutku ako zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona, a nie podľa § 329 ods. 1, 2 Trestného zákona [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Zmena právnej kvalifikácie sa mala podľa právneho názoru sťažovateľa nevyhnutne prejavovať uložením inej trestnoprávnej sankcie než pôvodne uloženej vrátane jej výmery. Najvyšší súd v odvolacom konaní uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody v jeho dolnej hranici, avšak arbitrárne nevysvetlil, prečo nemohol aplikovať inštitút mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Taktiež najvyšší súd nevysvetlil, prečo nebolo možné aplikovať § 51 ods. 1 Trestného zákona a pri uložení trestu odňatia slobody vo výmere 3 rokov podmienienečne odložiť jeho výkon s uložením probačného dohľadu. Najvyšší súd taktiež arbitrárne postupoval aj pri ukladaní ďalších trestov, a to peňažného trestu a trestu zákazu činnosti, ktoré taktiež uložil v ich pôvodnej výmere, pričom podľa právneho názoru sťažovateľa mal v rámci individualizácie trestu zväžiť nielen potrebu ich uloženia, ale aj v prípade pozitívneho záveru zväžiť výšku ich výmery vzhľadom na to, že pri trestnej kvalifikácii podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona je trestná sadzba vo výmere 3 až 8 rokov a pri trestnej kvalifikácii podľa § 329 ods. 1, 2 Trestného zákona je trestná sadzba vo výmere 5 až 12 rokov. Podľa sťažovateľa teda najvyšší súd v napadnutom rozsudku nielenže zaťažil svoje rozhodnutie arbitrárnosťou tým, že nedostatočne ozrejmil, prečo vôbec uložil peňažný trest a trest zákazu činnosti, navyše v pôvodne výške, ale porušil zákaz zmeny k horšiemu, keď pri uložení trestu v dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere 3 rokov nezdôvodnil, prečo nepostupoval podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ako aj podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona, ale, naopak, sťažovateľa poslal do výkonu zvyšku trestu odňatia slobody vo výmere 26 dní, ignorujúc zároveň aj uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 9PP 95/2019 z 23. decembra 2019 o podmieniennom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody s určením skúšobnej doby vo výmere 4 rokov. K tomu sťažovateľ konštatuje, že *„zásadám materiálneho právneho štátu by mohlo zodpovedať len také rozhodnutie, ktoré by zohľadnilo existenciu tohto podmienienečného prepustenia, a teda ktorého dôsledkom by bolo ponechanie sťažovateľa na slobode.“*. K zhoršeniu sťažovateľovej pozície teda *„nedošlo len preto, že... podal opravný prostriedok, ale paradoxne preto, že bol s týmto prostriedkom úspešný.“*, pričom zhoršenie jeho situácie konštatoval aj samotný odvolací súd. Napokon sa odvolací súd odmietol zaoberať námietkami o nezákonnom použití agenta a vykonaní jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní v pozícii svedka vrátane ďalších návrhov s odôvodnením, že neboli uplatnené v predchádzajúcom odvolacom konaní. Tento postup odvolacieho súdu považuje sťažovateľ za *„vzdialený princípom materiálneho právneho štátu, v ktorom sa majú základné práva a slobody zaručovať reálne, a nielen iluzórne.“*

4. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ predniesol aj argumentáciu svedčiacu za porušenie práva na zákonného sudcu, ku ktorej dospel testom zaujatosti členov odvolacieho senátu z objektívnej stránky. Sťažovateľ je presvedčený, že *„odvolací senát nebol nestranný, keďže s výnimkou člena senátu [červené], ostatní dvaja členovia senátu, a to predseda senátu [červené] a člen senátu [červené] sa podieľali na vydaní druhého odvolacieho rozhodnutia, ktoré bolo na základe dovolania sťažovateľa zrušené*

pre jeho nezákonnosť. Aj napriek tomu, že sťažovateľ si uvedomuje, že v zmysle judikatúry ESLP v zásade piati, že po zrušení rozhodnutia nadriadeným súdom, súd nižšej inštancie nestráca atribút nestrannosti, tak na druhej strane je potrebné pri posúdení tohto atribútu hodnotiť všetky okolnosti prípadu. V danom prípade Je potrebné zohľadniť najmä tzv. objektívny test nestrannosti vygenerovaný judikatúrou ESLP.“. Vychádzajúc z už predostretých individuálnych okolností svojej veci, sťažovateľ namieta objektívne hľadisko nestrannosti a tvrdí, že «niekedy aj „zdanie“ nedostatku nestrannosti môže mať relevantný význam (napr. Rozhodnutie ESLP, Gazeta Ukraina-Tsentr proti Ukrajine, zo dňa 15.07.2010, spis. č. 166695/04).».

5. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ako i právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To/9/2020 zo dňa 15.04.2021, porušené bolo.

2. Zrušuje Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To/9/2020 zo dňa 15.04.2021 a vec vracia mu na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 50.000 €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. V prípade nezaplatenia primeraného zadosťučinenia v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, tak sa finančné zadosťučinenie zvyšuje o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky Je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika

ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručených v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

8. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

11. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

12. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie

porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

13. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu konštatuje, že z dôvodov, ktoré sťažovateľ uplatnil v ústavnej sťažnosti mohol podať dovolanie ako prednostný právny prostriedok na ochranu svojich práv, a to primárne podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku z dôvodu, že vo veci konal alebo rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Zo zistení ústavného súdu na špecializovanom trestnom súde, ako aj najvyššom súde tak sťažovateľ neurobil a ak by tak urobil, právomoc najvyššieho súdu by predchádzala právomoci ústavného súdu, čo by vyvolalo záver podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

15. Pokiaľ ide o tvrdenú arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vo vzťahu k otázke zákazu zmeny k horšiemu po kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu a k otázke uloženého trestu odňatia slobody a ďalších trestov, najmä v naostatok označenej súvislosti, námietka je podraditeľná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd v súlade so svojou ostatnou judikatúrou (napr. nález č. k. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021) konštatuje, že hľadiska dotknutého dôvodu dovolania ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnotení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí so všetkými otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (ktoré v ústavnom kontexte zodpovedajú základným právam podľa čl. 50 ods. 3 a 4 ústavy, ako aj širšiemu vymedzeniu základného práva na súdnu a na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho korelátu podľa 6 ods. 1 dohovoru). Takou podstatnou otázkou môže byť podľa okolností prípadu aj sťažovateľom nastolený kľúčový problém porušenia zákazu zmeny k horšiemu, pokiaľ sťažovateľ zastáva názor, že je v príslušnom smere prítomná arbitrárnosť časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu týkajúca sa výroku o treste. Na odobrenie záverov skôr konajúcich súdov dovolacím súdom musí ísť o vyrovnanie sa s dotknutou otázkou udržateľným spôsobom. Dovolací súd nemusí nevyhnutne dospieť k rovnakému spôsobu vyriešenia tejto otázky (stotožniť sa s obsahom a rozsahom vlastnej úvahy skôr konajúceho súdu o predmetnej otázke), najmä ak ju sám priamo neposudzuje, napríklad dovolací súd priamo neposudzuje (okrem výnimky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) otázky skutkové. Predmetná úvaha však musí byť v odôvodnení relevantne prítomná ako podklad

jeho záverov, v čom je paralela s posudzovaním rovnakých okolností, teda spravodlivého procesu z pohľadu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ústavným súdom (keď ochrancom ústavnosti je aj všeobecný súd, najmä najvyšší súd). Pri hodnotení rozhodnutia súdu nižšieho stupňa dovolacím súdom nie je prekážkou ani § 371 ods. 7 Trestného poriadku, ktorý pokrýva nemožnosť atakovania (len) odôvodnenia rozhodnutia bez smerovania na tomto základe k odlišnému rozhodnutiu vo veci samej (výrokom dovolaním napadnutého rozhodnutia).

16. Vo vzťahu k inštitútu zákazu zmeny k horšiemu v tomto prípade podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku ide navyše v primárnom procesnom kontexte práve o prostriedok ochrany obhajobných práv majúci zabezpečiť uplatnenie opravného prostriedku obvineným bez obavy zo zhoršenia vlastnej situácie (obdobne ako v odvolacom a sťažnostnom konaní). Pri riešení tejto otázky z pohľadu ústavnej sťažnosti a dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je teda relevantný záver (v jeho alternatívach), či pri hodnotení (tvrdeného) nedovoleného neprospechu ide výlučne o porovnanie pôvodného právoplatného rozsudku zrušeného dovolacím súdom (konkrétne ním uloženého trestu) a rozsudku vyhláseného v novom konaní (pokiaľ ide o trest) alebo o ovplyvnenie takého kritéria porovnaním stavu pôvodne uloženého a sčasti už vykonaného trestu v čase rozhodovania v novom konaní iniciovanom derogačným rozsudkom dovolacieho súdu s trestom uloženým novým rozsudkom (a tým eventuálne vyvolanými konzekvenciami pri dovykonaní trestu po príslušnom zápočte). Sťažovateľ obsahovo preferuje druhú z oboch alternatív, ústavný súd však pri svojich záveroch rešpektuje princíp subsidiarity, ktorý vyvoláva prvotné riešenie problému dovolacím súdom (samozrejme aj v prípade vyústenia do konania o ústavnej sťažnosti ústavný súd vo vecnom prieskume neprekračuje rámec posúdenia ústavnej udržateľnosti rozhodnutia všeobecného súdu).

17. Rovnaký záver platí aj pokiaľ ide o námietku, že sa odvolací súd odmietol zaoberať námietkami o nezákonnom použití agenta a vykonaní jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní v pozícii svedka a ďalšími návrhmi s odôvodnením, že neboli uplatnené v predchádzajúcom odvolacom konaní. Nejde totiž vecné o posúdenie konkrétnych okolností (napríklad dôkazných návrhov, ak by boli uplatnené), ale o základnú procesnú tézu, že po vrátení veci na ďalšie konanie je (bol) odvolací súd obmedzený len rozsahom svojej viazanosti, resp. povinnosti podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku a v novom konaní v právoplatne (opäť) neskončenej veci nemusí, resp. ani nemôže posudzovať nové odvolacie námietky a novo uplatnené návrhy okrem otázok priamo nadväzujúcich na riešenie problémov v derogačnej línii založenej rozhodnutím nadriadeného (dovolacieho) súdu. Pokiaľ mal sťažovateľ ambíciu závery najvyššieho súdu vyjadrené na čl. 49 a 50 jeho rozhodnutia (vrátane interpretácie v príslušnom smere relevantnej judikatúry najvyššieho súdu konajúcim senátom) atakovať, mohol na to použiť dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keďže ide o zásadnú otázku rozsahu uplatnenia práva na obhajobu.

18. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nevyužil účinný prostriedok na ochranu svojich práv, ktorým disponoval v čase pred podaním ústavnej sťažnosti a prostredníctvom ktorého sa mohol z dôvodov uplatnených v podanej ústavnej sťažnosti domáhať ich preskúmania najvyšším súdom, ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu jej neprípustnosti.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2021

Libor Duľa
predseda senátu